

CONGRESO MIL E UN CUNQUEIROS

---

28 setembro ao 1 de outubro de 2011

En 2011 cúmprense cen anos do nacemento de Álvaro Cunqueiro Mora. Esta conmemoración supón unha oportunidade para revisar o legado do escritor mindoniense, facer balance dos estudos cunqueirianos e propiciar novas aproximacións críticas á súa obra.

A dimensión galega e universal da obra e da figura de Álvaro Cunqueiro convertérono nun factor privilexiado para a proxección de Galicia no mundo. O pensamento e a imaxinación cunqueiriana renovaron a conciencia dos propios galegos sobre si mesmos, establecendo novas pautas que contribuíron a definir a identidade galega e a imaxe do noso país.

No marco das diferentes conmemoracións que ao longo deste ano van ter lugar por toda a xeografía galega (exposicións, faladoiros, concertos, representacións teatrais...), o Consello da Cultura Galega, coa colaboración das universidades galegas, organiza o Congreso 'Mil e un Cunqueiros'. A súa finalidade é servir de foro para o debate académico e o intercambio científico, con especial atención á presentación dos resultados das investigacións en curso sobre Álvaro Cunqueiro. O Congreso pretende ser un punto de encontro entre investigadores, profesores e estudantes da comunidade académica galega, peninsular e internacional, e favorecer o diálogo interdisciplinar e intercultural arredor da obra do mestre mindoniense.

Lugares de realización

Inauguración: Santiago de Compostela

Desenvolvemento: A Coruña, Santiago de Compostela

Clausura: Vigo

Comité de Honra

Presidente do Consello da Cultura Galega
Conselleiro de Cultura e Turismo
Reitor da USC
Reitor da UdC
Reitor da UVigo
Alcalde de Vigo
Alcalde de Mondoñedo

Consello Científico

Xosé Luís Axeitos (Real Academia Galega)
Basilio Losada (Universitat de Barcelona)
Carlos Paulo Martínez Pereiro (Universidade da Coruña)
Camino Noia (Universidade de Vigo)
Craig Patterson (Asociación Internacional de Estudos Galegos / Universidade de Cardiff)
Aldo Ruffinatto (Asociación Internacional de Hispanistas / Universidade de Torino)
Anxo Tarrío Varela (Universidade de Santiago de Compostela)
Elias Torres Feijó (Associação Internacional de Lusitanistas / Universidade de Santiago de Compostela)
Darío Villanueva (Real Academia Española / Universidade de Santiago de Compostela)

Comisión Organizadora

Manuel Forcadela (Universidade de Vigo)
Teresa López (Universidade da Coruña)
Dolores Vilavedra (Universidade de Santiago de Compostela)

PROGRAMA

MÉRCORES, 28 DE SETEMBRO

Consello da Cultura Galega
SANTIAGO DE COMPOSTELA

10:00 h.
Inauguración

10:30 h.
Conferencia
As miñas lecturas de Cunqueiro

César Antonio Molina. Casa del Lector da Fundación Germán Sánchez Ruipérez

11:30 h.
Pausa

12:00 h.
Sesiões de comunicacións

Cunqueiro nos medios de comunicación (Salón de Actos)

Montserrat Mera Fernández: “O envés das noticias ou como concibe Cunqueiro o xornalismo”

Juan Miguel Ribera Llopis: “Álvaro Cunqueiro en las páginas de *Destino* (1961-1976): estrategias a favor de un imaginario ibérico en castellano” (I)

María Victoria Navas Sánchez-Élez: ““Álvaro Cunqueiro en las páginas de *Destino* (1961-1976): estrategias a favor de un imaginario ibérico en castellano” (II)

Carmen Mejía Ruiz: “Álvaro Cunqueiro en las páginas de *Destino* (1961-1976): estrategias a favor de un imaginario ibérico en castellano” (III)

13:00 h.
Mesa redonda
Achegas á biografía cunqueiriana

X. L. Franco Grande. Escritor

Rexina Vega. Universidade de Vigo

Xosé M. Dasilva. Universidade de Vigo

16:30 h.
Sesiões de comunicacións

As artes plásticas e escénicas dialogan con Cunqueiro (Biblioteca)

Afonso Becerra de Becerreá: “A dramática performativa e plástica de Álvaro Cunqueiro”

Inma López Silva: “Cunqueiro e a teatralidade, mitos e verdades”

Emilie Lumiere: “Rúa 26 y Xan, o bó conspirador: influencia y superación de las vanguardias en el primer teatro de Álvaro Cunqueiro”

De re iuridica (Salón de Actos)

Xosé Luís Janeiro Espiñeira e **Beatriz Vázquez Rosales**: “Interpretación das fórmulas xurídicas empregadas por Álvaro Cunqueiro na súa prosa literaria e a tradución ao francés”

Luís Rodríguez Ennes e **Luísa Blanco Rodríguez**: “Un intento de achegamento ás ideas xurídicas de Álvaro Cunqueiro”

18:00 h.

Mesa redonda

Cunqueiro e os medios de comunicación

Miguel Somovilla. Director de comunicación da RAE

Iago Castro. Universidade de Vigo

Manuel Outeiriño. Universidade de Santiago de Compostela

19:30 h.

Conferencia no Salón Nobre de Fonseca (USC)

Álvaro Cunqueiro, unha mirada holística

Anxo Tarrío. Universidade de Santiago de Compostela

20:30 h.

Recepción na Universidade de Santiago de Compostela (Pazo de Fonseca)

XOVES, 29 DE SETEMBRO

Paraninfo da Universidade da Coruña

A CORUÑA

09:30 h.

Sesións de comunicacións

A cuestión dos xéneros literarios na obra de Cunqueiro

Carmen Fernández Pérez Sanjulián: “Sobre a intertextualidade e o entrecruzamento de xéneros na obra de Álvaro Cunqueiro”

Xosé Antonio López Silva: "A haxiografía como recurso de subversión textual. Adaptacións e desintegracións dos modelos discursivos do xénero haxiográfico na narrativa de Álvaro Cunqueiro"

Massimilla Pialorsi: “La metaliteratura en la poética de Álvaro Cunqueiro”

Maria do Carmo Pinheiro Silva Cardoso Mendes: “Animales y humanos: Álvaro Cunqueiro y Miguel Torga”

11:30 h.

Pausa

12:00 h.

Conferencia

Álvaro Cunqueiro, José J. Veiga e a literatura fantástica

Regina Zilbermann. Universidade de Rio Grande do Sul

13:00 h.

Mesa redonda

O herdo de Cunqueiro

X.M. Álvarez Cáccamo. Escritor

Francisco Salinas. Universidade da Coruña

Xosé Miranda. Escritor

16:30 h.

Sesións de comunicacións

A recepción da obra cunqueiriana I

Alex Alonso Nogueira: “O Cunqueiro de González-Millán ou a fin da confianza na literatura”

Carlos Manuel Callón Torres: “Por que o Consello da Cultura Galega dedica un congreso ao centenario de Álvaro Cunqueiro e non ao de Ricardo Carvalho Calero e outras reflexións sobre as canonizacións”

Florentino Pérez García: “Un achegamento a San Gonzalo”

18:30 h.

Conferencia

Cando xogan dobre a novela e o seu autor. Proceso de configuración textual en Merlín e familia/Merlín y familia

Martine Roux. Universidade de Angers

20:00 h.

Proxección cinematográfica (CGAI)

VENRES, 30 DE SETEMBRO

Consello da Cultura Galega

SANTIAGO DE COMPOSTELA

09:30 h.

Sesións de comunicacións

A recepción da obra cunqueiriana II. Cunqueiro no ámbito infanto-xuvenil (Biblioteca)

Cristina Novoa Fernández e Pilar Sampedro Martínez: “Maleta Álvaro Cunqueiro”

Montse Pena Presas: “A pegada de Álvaro Cunqueiro na literatura infantil e xuvenil galega: un camiño vizoso”

Cunqueiro e o seu tempo (Salón de Actos)

Cristina Martínez Tejero: “A trajetória ambivalente de Cunqueiro: tomadas de posición e actuacións no sistema cultural galego e espanhol durante o tardofranquismo”

Olivia Rodríguez González: “Cunqueiro e os escritores de Galicia nos anos 50: actividades da A.C.I. e colaboracións en revistas”

María Dolores Villanueva Gesteira: “Álvaro Cunqueiro na órbita de Galaxia. A recuperación do escritor”

10:30 h.

Sesiões de comunicacións

Achegas biográficas (Biblioteca)

Xosé Luís Cochón Touriño: "Cunqueiro e Antonio Odriozola"

Joaquim Ventura Ruíz: "Os papeis cunqueiriáns de Fernando Pérez Barreiro-Nolla"

As artes plásticas e escénicas dialogan con Cunqueiro II (Salón de Actos)

Xavier Castiñeira Blanco: "O dondo sabor das mazás: unha aproximación escénica ás obras dramáticas surrealistas de Cunqueiro"

Xaime Estévez Vila: "Músicas para Cunqueiro"

Camilo Fernández Valdehorras: "Dinamarca e vento ou un Don Hamlet de Cunqueiro nada incerto á sombra da dramaturxia de T.S. Eliot e á luz da hermenéutica simbolista cristiá"

11:30 h.

Pausa

12:00 h.

Conferencia

Cunqueiro en castelán. Breve historia dunha recepción

Fernando Valls. Universitat de Barcelona/Universidade de Berlín

13:00 h.

Mesa redonda

O popular en Cunqueiro

María Xesús Nogueira. Universidade de Santiago de Compostela

Camino Noia. Universidade de Vigo

Marcial Gondar. Universidade de Santiago de Compostela

17:00 h.

Sesiões de comunicacións

Cunqueiro e as tradicións literarias universais (Biblioteca)

Félix Francisco Castro Vicente: "Do diccionario infernal ao diccionario dos anxos: Collin de Plancy e Álvaro Cunqueiro"

Rubén Jarazo Álvarez: "As referencias musicais na obra shakesperiana de Álvaro Cunqueiro: O incerto Señor Don Hamlet, príncipe de Dinamarca"

Antonio Francisco Pedrós-Gascón: "La recuperación de la literatura caballerisca en la obra de Álvaro Cunqueiro: género literario e ideología en la España del franquismo"

O popular en Cunqueiro (Salón de Actos)

José Manuel Eiros Bouza: "A Medicina popular na obra de Álvaro Cunqueiro"

José Luís Forneiro: "Álvaro Cunqueiro e o romanceiro de tradición oral"

19:00 h.

Conferencia (Salón de actos)

Os lugares do intelectual

Jordi Gràcia. Universidade de Barcelona

SÁBADO, 1 DE OUTUBRO

Auditorio Municipal VIGO

10:00 h.

Conferencia

Álvaro Cunqueiro e o fetichismo sentimental

Alberto Moreiras. TAMU, Texas A&M University

11:00 h.

Mesa redonda

Os outros mundos de Cunqueiro

César C. Morán Fraga. Escritor

Carlos P. Martínez Pereiro. Universidade da Coruña

María Xesús Lama. Universitat de Barcelona

12:30 h.

Pausa

13:00 h.

Conferencia

Álvaro Cunqueiro e a tradición literaria anglófona

John Rutherford. Universidade de Oxford